

Nr 133.

Av herr **Andersson, Albin**, om åtgärder till förekommande av älgars skadegörelse å ungskog och växande gröda.

Att älgen under vissa förhållanden kan åstadkomma betydande skada å ungskogen torde för de flesta skogsägare eller skogsmän vara bekant. Där älgen förekommer, kan man se hur den avbiter toppar och kvistar av tallplantor samt ek- och björkplantor samt att den i synnerhet på vintern lever nästan uteslutande av tall och därvid nedbryter ungträd på ända till 4 å 5 meters höjd för att åtkomma topparna på desamma. I trakter, där älgen förekommer särskilt talrikt, lära, enligt uppgift, exempel kunna framdragas, som visa att älgen på en areal av cirka 500 hektar förstört ungskogar för ett värde av omkring 10,000 kr.

För att närmare belysa arten och omfattningen av skadegörelsen må här återgivas följande utlåtande av länsjägmästaren i Göteborg och Bohus län John Lindner:

»På begäran av godsägaren Ernst B. Jönsson i Längenäs får under-tecknad här nedan lämna utlåtande rörande av älgar förorsakade skador å skogen inom Landvetters socken av Göteborgs och Bohus län.

Landvetters och Härryda socknar, som tillsammans utgöra den syd-östligaste delen av Göteborgs och Bohus län, äro i fråga om natur och skogstillgång i nära överensstämmelse med angränsande delar av Älvsborgs län. Ståndskogen består i Härryda socken av övervägande gran, i Landvetters socken av tall och gran med inslag av björk och ek samt diverse andra trädslag t. ex. rönn, sälj och al. På grund av terrängens beskaffenhet (starkt kuperad mark med skogar, mossar, kärr, tjärnar och berg) och ståndskogens sammansättning av till föda åt älgen omtyckta trädslag i olika åldrar, ävensom med hänsyn till de efter ortens förhållanden stora obebyggda skogstrakterna, är södra delen den allra lämpligaste uppehållsort för älgarna, och detta så mycket mera som älgarna haft och hava en fristad å sistnämnda egendom, även om älgstammen under tillättna jakttider måttligt beskattats.

Under åren 1921—1924, då total fridlysning av älgen ägt rum inom hela Göteborgs och Bohus län, har älgen betydligt ökats i numerär inom Landvetters och Härryda socknar. Den håller sig dock mest till i nyssnämnda södra delen av Landvetters socken, framför allt å egendomen Långe-

näs, men även å de närliggande markerna till gårdarna eller byarna Bårhult, Slamby, Bårekulla, Fläskeby och Landvetters kyrkoherdeboställe.

Å egendomen Långenäs, varest, såsom förut framhållits, älgarna med förkärlek hålla till, hava desamma förorsakat så betydande skador, att jag icke sett något motsvarande på andra trakter i riket, även varest älg tillgången ansetts vara god. Under de tider av året, då lövträden och buskarna äro kala, lever älgen nästan uteslutande av tallbarr. Därför hålla älgarna vintertiden till på de trakter, där ung tall finnes att tillgå. Följden härav har blivit å Långenäs att tallåterväxten, såväl självsådd som kultur, är ramponerad eller spolierad, och detta i högst beklagligt stor utsträckning. Av de ofta förekommande ekplantorna äro praktiskt taget alla sönderbitna, och björkåterväxten består å stora trakter av mångtoppiga buskar. På grund av älgarnas rikliga förekomst för närvarande, är en intensiv skogsskötsel å Långenäs tillsvidare omöjliggjord, och all tanke på att uppdraga annat trädslag än gran är utesluten. Dessa omständigheter böra ses mot bakgrunden av godsägare Jönssons stora nitälskan om skogsvården och i samband med gällande skogsvårdslags bestämmelser.

Det förhållande, jag här skildrat, är beklagligt med hänsyn till det ståtliga villebråd, som frågan rör sig om. Men här stå stora ekonomiska värden på spel, och jakten bör icke få gå före skogsbruket.»

Från socknarna i Sävedals härad har framställning gjorts hos Kungl. Maj:t om tillstånd att genom jakt minska älgbeståndet, vilken framställning dock blivit av Kungl. Maj:t avslagen.

Det är knappast ägnat att förvåna, om skogsägare, som sökt ställa sig till efterrättelse bestämmelserna i skogsvårdslagen, genom vilka den enskilde skogsägaren åläggas att på bästa sätt plantera och sköta sin skog och sina skogsmarker, finna det märkvärdigt att det utfärdats fridlysningsbestämmelser för djur, som äro de största skadegörare på skogen, varigenom plantering av sådana trädslag som tall, ek, björk m. fl. så gott som omöjliggöres. Därtill kommer den skada samma djur åstadkomma på växande gröda i skogstrakterna, där älgarna på några dagar kunna förstöra skörden på betydande områden.

Ett önskemål är, att skogsvårds- och jaktlagarna bringas i närmare överensstämmelse med varandra. Tillåtelse till eller förbud mot jakt efter älg borde icke bestämmas så noggrannt efter länsgränserna som hittills, utan likartade områden sammanföras oavsett sådana gränser. Till ett härad eller en socken, som ligger i ett län med totalförbud mot älgjakt och vid gränsen till ett län, varest det är tillåtet att jaga älg, drager sig älgstammen och ökar sig på grund av det totala jaktförbudet i sådan grad, att stora mängder ungskog och säd bli fördärvade. Vid fridlysningsbestämmelsernas utfärdande borde hänsyn tagas även till skogsägares och jordbrukares intressen och omfattningen av älgens skadegörelse grundligt undersökas, så att frid-

lysningsbestämmelserna icke må bli helt beroende av yttranden från jakt-sällskap, vilka icke ha intresse av eller äro inne i skogsvårdsfrågor.

På grund av vad jag sålunda anfört får jag hemställa,

att riksdagen ville i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om utredning rörande åtgärder till förekommande av älgars skadegörelse å ungskog och växande gröda.

Stockholm den 22 januari 1925.

Albin Andersson.
